

Mottagare

Tekniska nämnden

Tillstånd till vattenverksamhet Brute myr enligt miljöbalken 11 kap

Förslag till beslut

1. Tekniska nämnden beslutar att lämna in yttrande till mark- och miljödomstolen att Region Gotland anser att ansökan om tillstånd inte kan bifallas med nuvarande villkorsformuleringar.
2. Beslutet förklaras omedelbart justerat.

Sammanfattning

Mark- och miljödomstolen (MMD) har begärt att Region Gotland ska lämna in ett skriftligt yttrande i ärendet tillstånd till vattenverksamhet Brute myr enligt 11 kap. miljöbalken eftersom sökande har gjort villkorsförändringar efter Region Gotlands yttrande inskickat 12 maj 2026.

Ärendet avser restaurering av våtmark och anläggande av ett reglerbart dämme i Brute myr. Området ligger inom tillrinningsområdet till Tingsstäde träsk, som är en viktig vattentäkt för Gotlands dricksvattenförsörjning. Tekniska nämnden yttrar sig i egenskap av VA-huvudman och bevakar enbart dricksvattenintresset. Ansökan avser anläggande av ett reglerbart dämme för vattennivåreglering. Enligt sökanden bedöms åtgärden, med föreslagna villkor, inte påverka dricksvattenförsörjningen i någon betydande omfattning.

Ärendebeskrivning

Mark- och miljödomstolen (MMD) har begärt att Region Gotland ska inkomma med yttrande på föreläggande om tillstånd till vattenverksamhet enligt 11 kap. miljöbalken. Ansökan avser restaurering av en våtmark på en fastighet i Hejnum.

Sista dag för Region Gotland att lämna yttrande är den 18 september 2026. Tidsfristen har förlängts med några veckor från ursprungligt datum den 4 september 2026.

Tekniska nämnden är huvudman för den allmänna dricksvattenförsörjningen och ansvarar därmed för att tillvarata det allmännas intresse av vattenuttag för dricksvattenproduktion. Då ansökan berör områden inom tillrinningsområdet till Tingsstäde träsk – en vattentäkt av stor betydelse för Region Gotlands vattenförsörjning – har Region Gotland blivit ålagt att yttra sig.

Nämnden yttrar sig i detta ärende enbart i egenskap av sakägare med ansvar för VA-huvudmannens intressen, och tar således inte ställning i frågor rörande exempelvis naturvärden eller kulturmiljö.

Verksamhetsutövarens ursprungliga förslag och nya förslag till villkor för verksamheten:

Verksamhetsutövarens nya förslag synliggörs med överstruken text för borttagna villkor. I nya förslaget är ingen ny text tillagd.

- Dämmet ska i huvudsak utformas enligt den tekniska beskrivningen så att den maximala dämningen endast kan ske till nivån 46,10 m. ö. h. enligt RH 2000.
- Dämmet får ha en maximal höjd under perioden 15 februari till 30 juni.
- Dämmet ska hållas i gott skick, det vill säga hålla tätt och vara reglerbart, samt underhållas av dikningsföretaget så att det inte kan skada djurlivet i området.
- ~~— Sökande ska inhämta information från Region Gotland angående Tingstäde träsksvattennivå/uppfillnad innan dämning till 46,10 m. ö. h. görs.~~
- ~~— Sökande ska avstå från all dämning om Region Gotlands information tyder på att mer vatten behövs för Tingstäde träsksv erforderliga uppfillnad.~~
- Stämman ska utse en person som ansvarar för att dämmet stängs och öppnas i enlighet med förslagen till villkor.

Bedömning

Region Gotland fasthåller tidigare insända synpunkter på vattenverksamheten Brute myr.

Regionen befarar att de ansökta verksamheterna kan komma att negativt påverka möjligheterna till ett fullgott vattenuttag för dricksvattenproduktion från Tingstäde träsk.

Råvatten från Tingstäde träsk utgör en stor andel av dricksvattenförsörjningen på mellersta Gotland året runt, inte bara under turistsäsong. Det finns för närvarande ingen reservvattentäkt som kan täcka dricksvattenbehovet om vattnet från tälkten inte räcker till.

Det är avgörande att dämning i detta område endast får bedrivas så att den inte försämrar möjligheten för Regionens dricksvattenproduktion vare sig kvantitativt eller kvalitativt, året runt.

Regionens tillstånd för vattenuttag ur Tingstäde träsk baseras på nivåer i träsket och inte på uttagsvolym. Den ansökta verksamheten får därför inte på något sätt äventyra vattennivån i Tingstäde träsk och därmed Regionens möjligheter att ta ut råvatten ur tälkten för dricksvattenproduktion nu eller i ett framtida förändrat klimat. Klimatförändringar, där nivåerna beräknas sjunka ännu mer, innebär ytterligare en ökad sårbarhet för framtida vattenförsörjning.

Bland annat på grund av ett med tiden ökat dricksvattenbehov har råvattenuttagen från Tingstäde ökat under en längre period. Vattennivån i Tingstäde träsk har samtidigt stadigt minskat.

De senaste två åren har den högsta vattennivån legat lägre än +45,10 m. ö. h. (Tingstäde träsk tillståndsgivna maxnivå enligt RH 00) vid föreslagna dämningens start. Under perioder där ytvattennivåerna i Tingstäde träsk ligger under +45,1 m.ö.h. blir det direkt olämpligt att kvarhålla vatten i en fördämning.

Regionen anser att ansökan om tillstånd inte kan bifallas med nuvarande villkorsformuleringar.

Om tillstånd inte ges sökanden skall det befintliga dämnet tas bort omgående.

Barn- och genusperspektiv – Ärendet bedöms inte ha någon direkt påverkan på barn eller jämställdhet mellan kvinnor och män. Indirekt är en långsiktigt säker dricksvattenförsörjning av stor betydelse för alla invånare, inklusive barn.

Landsbygdsperspektiv – Åtgärden berör landsbygdsområden och kan bidra till att stärka lokala ekosystem samt vattenhållande förmåga i landskapet. Samtidigt är det viktigt att säkerställa att åtgärden inte påverkar den kommunala dricksvattenförsörjningen negativt.

Ekonomisk konsekvensanalys – Förslaget kan innebära påverkan på vattenförsörjningen och medföra oförutsägbara kostnader om tillgången till råvatten försämras.

Miljö- och klimatperspektiv – Åtgärden kan ha positiva effekter genom att öka vattenhållningen i landskapet, gynna biologisk mångfald och minska näringsläckage. Samtidigt måste hänsyn tas till klimatrelaterade förändringar med ökade perioder av vattenbrist, varför regleringen behöver anpassas så att dricksvattenförsörjningen inte äventyras.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse teknik- och samhällsbyggnadsförvaltningen daterad 2026-08-25

Förslag - Yttrande Brute myr daterad 2026-08-17

Yttrande angående ansökan om tillstånd till vattenverksamhet daterad 2026-05-12

Ansökan om vattenverksamhet Brute myr

Föreläggande (Nacka TR M6126-25 Aktil 43.pdf)

Teknik- och samhällsbyggnadsförvaltningen

Lise Langseth

Teknik- och samhällsbyggnadsdirektör

Jan Gilljam-Kroon

Avdelningschef VA och avfall

Skickas till

Mark- och miljödomstolen